

Quả của danh - lợi - lừa - nghiệp

ISSN: 2734-9195

09:10 21/10/2025

Nếu danh tiếng được gây dựng không trên nền tảng của sự chân thật và thiện ý, mà dựa vào sự tô vẽ hay kích thích bản năng hiếu kỳ, thì sớm muộn, chính nó cũng trở thành nguyên nhân dẫn đến hệ lụy.

Chỉ trong thời gian ngắn, hàng loạt vụ việc liên quan đến những người có ảnh hưởng trên mạng xã hội bị khởi tố, bắt tạm giam: Ngân 98 – hot girl DJ, bị cáo buộc sản xuất và buôn bán hàng giả là thực phẩm; Hoàng Hường – người từng được xem là “bà trùm livestream” mỹ phẩm, bị điều tra vì hành vi trốn thuế và quảng cáo sai sự thật; Shark Bình – doanh nhân nổi tiếng, bị khởi tố trong vụ án lừa đảo liên quan dự án tiền số Antex; hay Mr Pip, từng thu hút hàng trăm nghìn người theo dõi, nay cũng bị điều tra vì hành vi chiếm đoạt tài sản.

Phải chăng, khi danh vọng được nuôi lớn bởi lòng tham và sự thiếu chính niệm, thì hậu quả tất yếu là đánh mất niềm tin và giá trị chân thật?

Trong xã hội truyền thông số, sự nổi tiếng được xem như một dạng “tài sản”. Chỉ cần một phát ngôn gây chú ý, một hình ảnh được dàn dựng khéo léo, người ta có thể nhanh chóng có hàng triệu lượt theo dõi — đồng nghĩa với ảnh hưởng, tiền bạc và quyền lực mềm.

Thế nhưng, nếu danh tiếng được gây dựng không trên nền tảng của sự chân thật và thiện ý, mà dựa vào sự tô vẽ hay kích thích bản năng hiếu kỳ, thì sớm muộn, chính nó cũng trở thành nguyên nhân dẫn đến hệ lụy.

Sau khi có được lượng người theo dõi lớn, không ít cá nhân đã chuyển hướng từ chia sẻ nội dung sang thương mại hóa hình ảnh. Những buổi phát sóng trực tiếp, những chiến dịch quảng bá sản phẩm trở thành công cụ sinh lợi. Khi ánh hào quang của sự nổi tiếng che khuất kiểm chứng thực tế, niềm tin mù quáng dễ trở thành mảnh đất màu mỡ cho sai lệch và thiệt hại.

Nhiều người tiêu dùng, nhà đầu tư phải gánh chịu hậu quả, những “ngôi sao mạng” từng được tung hô lại phải đối diện với trách nhiệm trước pháp luật.

Theo giáo lý nhà Phật, mọi kết quả đều khởi nguồn từ nhân. Một ý niệm tham, nếu không được soi sáng bằng chính niệm và trí tuệ, sẽ lớn dần qua hành động dối trá và dẫn đến khổ đau.

Đức Phật dạy trong Kinh Pháp Cú (câu 69):

*“Khi ác nghiệp chưa chín, người ngu tưởng như mật ngọt;
Nhưng khi ác nghiệp chín, người ngu phải chịu khổ như lửa thiêu thân.”*

Ánh sáng truyền thông có thể khiến ranh giới giữa đúng – sai bị mờ trong chốc lát, nhưng luật nhân quả thì không bao giờ mờ.

Phật giáo gọi nghề nghiệp chân chính là Chính mạng (Sammā ājīva), một yếu tố trong Bát Chính Đạo. Đức Phật khuyên người đệ tử không nên sinh sống bằng những nghề gây hại cho chúng sinh, như buôn bán vũ khí, buôn người, buôn rượu hay chất độc (Tăng Chi Bộ Kinh).

Nếu mở rộng tinh thần ấy vào đời sống hiện đại, bất cứ ngành nghề nào dựa trên sự lừa dối hay khai thác lòng tham của người khác, dù có vẻ hợp pháp, đều đi ngược với tinh thần Chính mạng.

Người hành nghề chân chính hiểu rằng giá trị của mình không nằm ở danh tiếng hay lượt theo dõi, mà ở niềm tin chân thật mà mình gieo ra. Đức Phật dạy trong Tăng Chi Bộ Kinh, Chương Sáu pháp:

*“Người sống bằng nghề chân chính, dù lợi ít vẫn an vui;
Kẻ sống bằng nghề tà vạy, dù của nhiều vẫn lo sợ”.*

Sống bằng Chính nghiệp giúp ta thuận nhân quả, tạo ra lợi ích cho bản thân và xã hội. Đó mới là con đường bền vững giữa thế giới đầy ảo ảnh này.

Những vụ việc vừa qua không chỉ phản ánh sự sa sút đạo đức của một số cá nhân, mà còn là lời nhắc nhở về tâm lý sính danh của một số bộ phận trong xã hội hiện nay. Khi người dân tin vào hình ảnh hơn là nội dung, tin vào “người nổi tiếng” hơn là chuyên môn, thì niềm tin ấy dễ bị lợi dụng nếu thiếu trí tuệ.

Trong Kinh Kalama, đức Phật có dạy:

*“Chớ vội tin điều gì chỉ vì nghe nói,
Chỉ vì truyền thống, hay vì người có uy tín nói.
Hãy tự biết rõ điều ấy thiện hay ác, rồi mới tin và thực hành.”*

Nếu mỗi người biết dừng lại để quan sát, để tự hỏi “điều mình nghe có đúng không?” và “việc mình làm có hại ai không?”, thì không chỉ người phạm sai mới sợ nhân quả, mà người tiêu dùng cũng tự bảo vệ mình bằng trí tuệ.

Thế giới mạng không phải là xấu; nó chỉ phản chiếu đúng tâm con người. Khi tâm chân thật, mạng xã hội trở thành nơi lan tỏa điều lành. Khi tâm tà vạy, nó biến thành chiếc gương phôi bày mọi vọng tưởng.

Trong ánh sáng Phật pháp, những vụ việc “người nổi tiếng lạc lối” không chỉ là bài học về pháp luật, mà còn là tiếng chuông cảnh tỉnh về đạo đức và niềm tin.

Danh vọng là ảo ảnh, nhưng nghiệp là thật.

Người gieo nhân dối trá không thể gặt quả an vui.

Người sống bằng chính nghiệp, dù không ai biết đến, vẫn bình an trong từng hơi thở.

*“Nhu hồ nước sâu trong, lặng lẽ, trong veo,
Người trí nghe pháp, tâm tĩnh lặng, không dao động” (Kinh Pháp Cú).*

Giữa thế giới ồn ào của truyền thông và danh vọng, chỉ khi mỗi người giữ được sự trong sáng ấy, xã hội mới thôi bị cuốn vào vòng xoáy của danh – lợi – lừa – nghiệp.

Tác giả: **Hùng Nguyễn** (Melbourne, Úc)